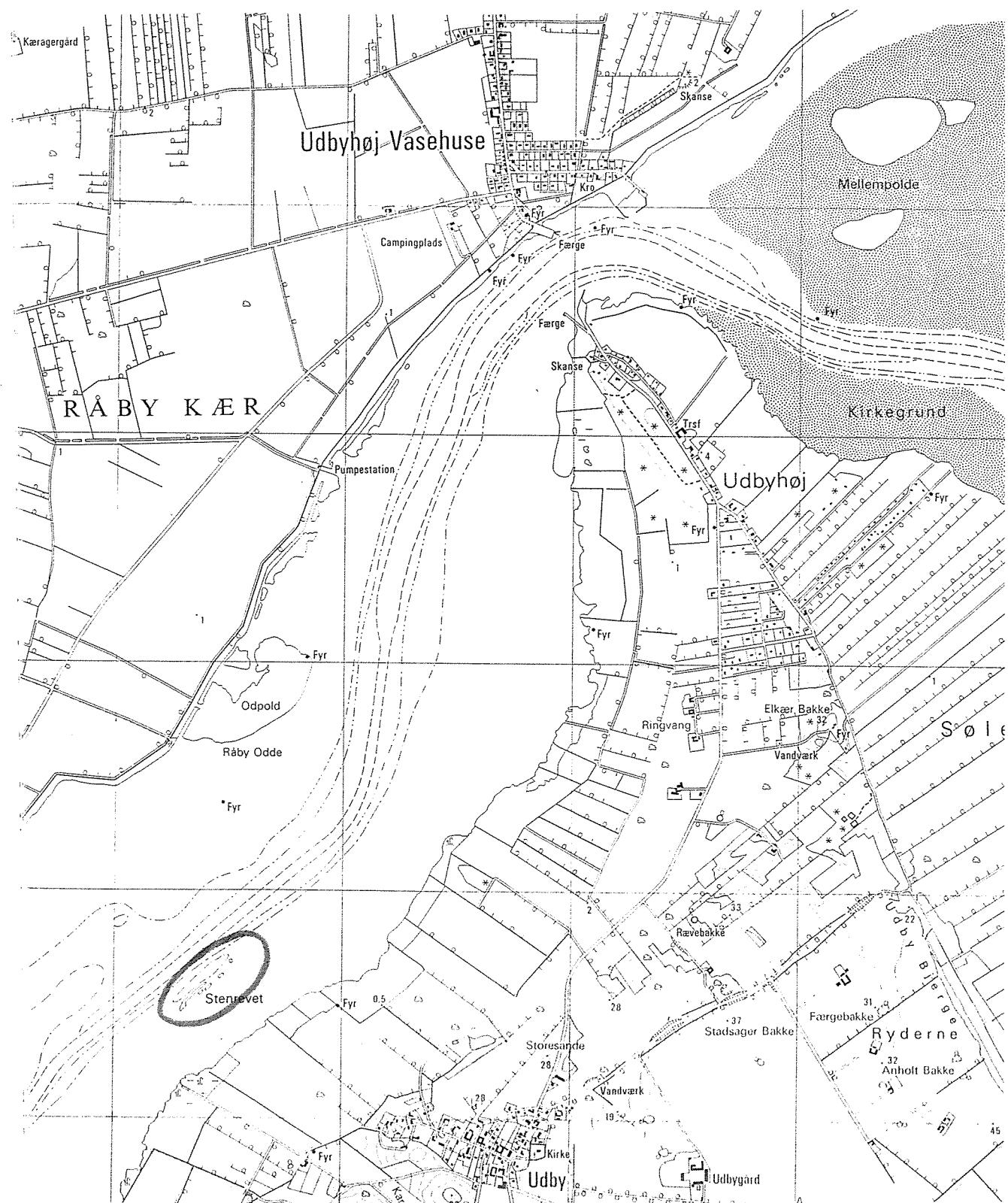

STENREVENT

en ø-floraliste med noter

af
Erik Wessberg

1 : 25.000

Randers 1987

STENREVET - EN Ø-FLORALISTE MED NOTER

Stenrevet, som består af 7 ganske små øer, ligger i den ydre del af Randers Fjord ud for den lille by Udby. Øerne ligger i Århus Amt, Rougsø Kommune.

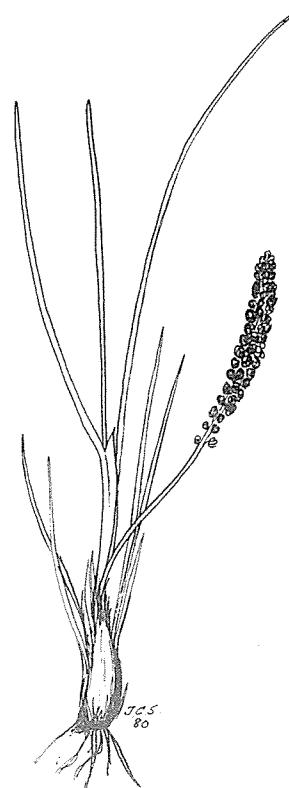
Som det fremgår af navnet, er øerne især opbygget af sten. Disse indgik i det materiale, der igennem mange år bortgravedes ved uddybning af sejlrenden i Randers Fjord. Dette materiale, der for størstekartens vedkommende bestod af dynd, deponeredes forskellige steder ved og i Randers Fjord, bl.a. i det lavvandede område ud for Udby (Ostenfeld 1918). Dyndet blev hurtigt flyttet til andre steder af strøm og bølgeslag, og det er derfor, at øerne i dag især udgøres af sten.

Området mellem Stenrevet og fastlandet mod øst er så lavvandet, at man næsten altid uden besvær kan vade ud til øerne. Der er stor sandsynlighed for, at der i dette lavvandede område - som følge af yderligere aflejring af "naturligt" materiale - vil opstå andre øer. Visse steder ligger større og mindre områder i niveau med - eller lige under - alm. højvandstand.

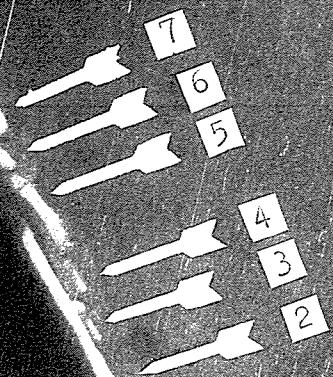
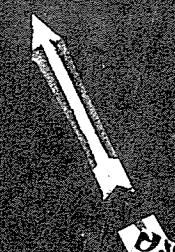
Størrelsen af de 7 øer varierer fra ca. 50 m^2 til ca. 1000 m^2 , og det samlede areal er på knap 5000 m^2 (jf. flyfotoet side 3).

Strand-Trehage (*Triglochin maritimum*)

er kun fundet på den største af øerne og kun i ganske få eksemplarer i Tagrør-bæltet (*Phragmites*) sammen med Strand-Kogleaks (*Scirpus maritimus*), Sandkryb (*Glaux maritima*) og Harril (*Juncus gerardi*).

C

1

Stenrevet

Gørne er nummereret som i teksten.
Den lyse plad øverst til venstre er
et skib på vej ud af Randers Fjord,
Geodætisk Institut 24, april 1938.

Ø nr. 1

Den sydligste af øerne er halvmåneformet og ganske få hundrede m^2 stor. Der er meget lidt vegetation på den - udover alger, jf. foto side 7. Ved ekstrem højvande bliver hele øen sandsynligvis overskyldet.

Ø nr. 2

er langt den største af øerne med et areal på ca. 2000 m^2 . I modsætning til den forrige ø ligger størstedelen af øen så højt, at den antageligt kun sjældent overskyllies fuldstændigt. Dog fandtes ved besøgene en gl. opskylsbræmme nær øens højeste punkt, som er ca. 1 m. En stor del af det højestliggende areal, der vender mod fjorden, er domineret af Alm. Kvik (*Elytrigia repens*), medens det område, der vender mod kysten derimod er med meget Tagrør (*Phragmites australis*). Derudover findes et par m^2 -store bevoksninger med Strand-Kogleaks (*Scirpus maritimus*). Øen er den vegetationsrigeste af øerne, både hvad angår dækningsgrad som artsantal, idet der her er noteret 16 af øernes ialt 20 arter. På SØ spidsen findes en ca. 10 m^2 stor bevoksning af Strand-Malurt (*Artemisia maritima*).

I sejlerkredse - vel oftest hos lystfiskere - er der tradition for at gå i land på stenøerne. Derom vidner flere bålsteder og aftrædelsespladser samt henkastning af forskellige former for affald, specielt på denne ø. Den NV-lige del af øen ender i et langt, meget smalt og stenet næs, hvor der især vokser Alm. Salturt (*Salicornia europaea*).

Ø nr. 3

ligger få meter øst for forrige ø, omtrent midt for denne. Øens areal overstiger ikke 100 m^2 , men til gengæld er den meget tæt bevokset med Strand-Asters, Strand-vejbred (*Plantago maritima*) og Spyd-Mælde (*Atriplex latifolia s. str.*)

Ø nr. 4

er en smule større end nr. 3 og ligger også på læsi-den af den største af øerne, nord for ø nr. 3. Hele øen er vegetationsdækket, og den er – med undtagelse af de alleryderste dele – dækket af et ret tyndt hu-muslag. Den har flere steder en ca. $\frac{1}{2}$ m høj skrænt. De hyppigste arter er Strand-Malurt, Læge-Kokleare (*Cochlearia officinalis*) og Rød Svingel (*Festuca rubra*).

Ø nr. 5

er den næststørste med et skønnet areal på ca. 600 m^2 . Som det også er tilfældet med de øvrige øer, er den ad-skilt fra de nærmestliggende ved en smal (ca. 4 m bred) rende. Mod fjordsiden er det meste af øen uden – eller med sparsom vegetation, mest bestående af Strand-Asters, Vingefrøet Hindeknæ (*Spergularia media*) og Strandgåse-fod (*Suaeda maritima*). På og ved landsiden er der deri-mod kraftige bevoksninger af Tagrør og Strand-Malurt, jf. foto side 6–8. Desuden vokser her Alm. Kvik og Strand-Mælde (*Atriplex littoralis*). Ager-Svinemælk (*Son-chus arvensis*) vokser her i et antal af ca. 20 – som det eneste sted på øerne.

Ø nr. 6,

som ikke er stort mere end 100 m^2 , rummer kun to arter, Strand-Asters og Strand-Annelgræs (*Puccinellia maritima*).

Ø nr. 7

er ca. dobbelt så stor som den foregående og har spredt vegetation med Strand-Asters, Strand-Vejbred, Strand-Annelgræs og Strand-Malurt. De mange fugleekskrementer vidner om, at øen flittigt benyttes som rasteområde.

Den sydligste af øerne er den lavestliggende og har næsten ingen vegetation. Udo over 13 individer af Strand-Asters (*Aster tripolium*) samt nogle få, ikke blomstrende Annelgræs-planter (*Puccinellia distans*), findes der kun alger.

Foto: E.W., 29. juli 1985. Fotoretning syd.

Øerne 2 og 5 er de eneste med Tagrør-bevoksninger (*Phragmites*), og de er tillige de største og højeste. I forgrunden en del af den næsten vegetationsløse ø nr. 1.

Foto: E.W., 29. juli 1985. Fotoretning nordvest.

Ø nr. 5 i baggrunden. På østsiden ses en tæt bevoksning af Tagrør (*Phragmites australis*) og foran denne en bestand af Strand-Malurt (*Artemisia maritima*). I forgrunden den sydøstlige spids af ø nr. 6 med enkelte "buske" af Strand-Asters (*Aster tripolium*).

Foto: E.W., 29. juli 1985. Set fra ø nr. 7. Fotoretning syd.

Stående på ø nr. 3 ses de nordliggende øer helt eller delvis. Som det ses, har ø nr. 3, 4 og 5 et tæt vegetationsdække (nr. 5 med Tagrør), medens de to nordligste øer endnu ikke er særligt vegetationsdækkede.

Foto: E.W., 29. juli 1985. Fotoretning nord.

Floraliste for Stenrevet

I modsætning til de fleste andre danske småøer er floraen på Stenrevet tidligere blevet grundigt undersøgt, idet Ostenfeld i forbindelse med udarbejdelsen af sine bidrag i værket "Randers Fjords Naturhistorie" i 1916 besøgte øerne. Han anfører, at alle de arter, han så, blev noteret (i alt 17). Af disse fandtes ved mine besøg den 14. aug. 1984 og den 29. juli 1985 alle med undtagelse af Gåse-Potentil (Potentilla anserina) og Engelskgræs (Armeria maritima). Til gengæld blev der ved besøgene fundet 7 arter, som Ostenfeld ikke observerede, samt to arter af Bændeltang i det lavvandede område omkring øerne. Bændeltang-arterne har afgjort også været der i 1916, men Ostenfeld har ikke nævnt dem fra området omkring Stenrevet.

I alt er der nu kendt 26 taxa fra øerne.

De anvendte plantenavne følger - så vidt det har været muligt - Dansk Feltflora (Hansen 1985). For Atriplex' vedkommende er dog fulgt Pedersen (1968).

Stenrevet set fra landsiden vest for Udby.

Foto: E.W., 29. juli 1985. Fotoretning nordvest.

Citeret litteratur

Hansen, K. (red.), 1985 : Dansk Feltflora. 3. opl. -
København.

Ostenfeld, C.H., 1918 : Randersdalens Plantevækst, i :
A.C. Johansen (red.) : Randers Fjords Naturhistorie :
153-270. - København.

Pedersen, A., 1968 : Nogle kritiske, danske Atriplex-
arter. - Botanisk Tidsskrift : 289-303.

Tak

Universitetslektor Alfred Hansen, rådgivende biolog
Bernt Løjtnant, seminarielektor Anfred Pedersen og
overlærer Hans Øllgaard takkes for deres kommentarer
til manuskriptet. Alfred Hansen og Anfred Pedersen
takkes desuden for bestemmelse eller kontrol af nog-
le planteindsamlinger.

Tegningen er velvilligt stillet til rådighed af lærer
Jens Chr. Schou.

Marcus Lorenzens legat takkes for økonomisk støtte, der
har muliggjort, at bl.a. også denne ø-rapport har kunnet
færdiggøres.

Erik Wessberg
Sandagervej 13
Assentoft
8900 Randers

Vore hidtidige og aktuelle ø-undersøgelser

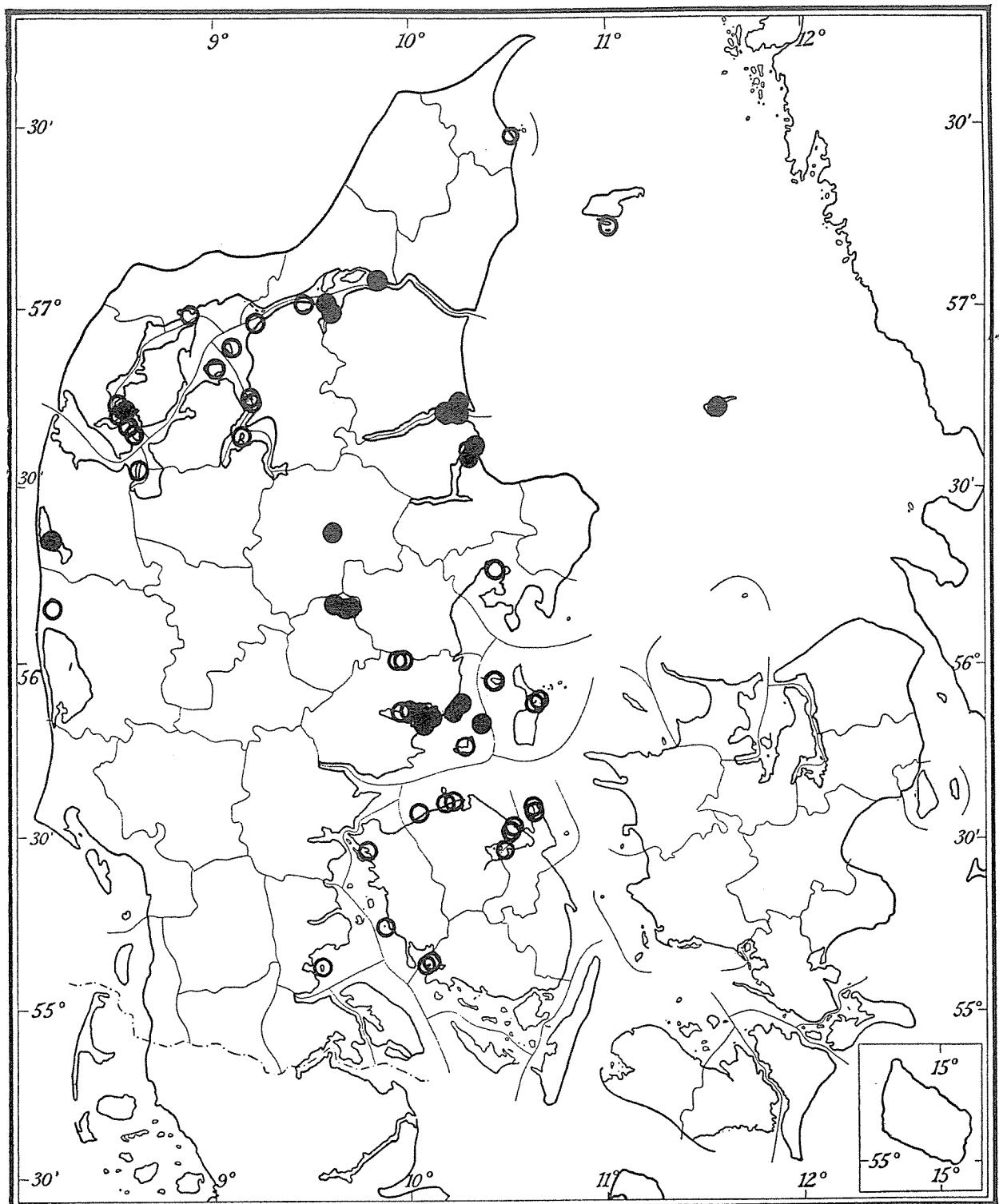
Bernt Løjtnant og Erik Wessberg har hidtil udarbejdet flora-lister for følgende øer:

1. Anholt (1981). - (BL & EW). 50 pp.
2. Hjarnø i Horsens Fjord (1981). - (BL & EW). 26 pp.
3. Treskelbakkeholm i Mariager Fjord (1983). - (BL & EW). 16 pp.
4. Klosterholm/Startøtterne i Nibe Bredning (1984). - (BL & EW). 24 pp.
5. Mellemopolde i Randers Fjord (1984). - (BL & EW). 14 pp.
6. Pletten (Store Plet) i Mariager Fjord (1984). - (BL & EW). 14 pp.
7. Alrø i Horsens Fjord (1985). - (EW). 37 pp.
8. Møgelsø i Julsø S.f. Silkeborg (1985). - (EW). 19 pp.
9. Lille Plet i Mariager Fjord N.f. Pletten (1985). - (BL & EW). 12 pp.
10. Paradisøerne i Borre Sø S.f. Silkeborg (1985). - (EW). 19 pp.
11. Alrø Poller i Horsens Fjord SØ for Alrø (1985). - (EW). 15 pp.
12. Tange Ø i Tange Sø (1985). - (EW). 13 pp.
13. Hov Røn NØ for Gyllingnæs (1986). - (BL & EW). 17 pp.
14. Svanegrunden NØ for Endelave (1986). - (BL). 20 pp.
15. Vår Holm og Kyø Holm i Limfjorden ved Nibe (1986). - (EW). 20 pp.
16. Fjandø i Nissum Fjord (1986). - (EW). 21 pp.
17. Egholm i Limfjorden ved Ålborg (1986). - (BL & EW). 44 pp.
18. Søby Rev Ø.f. Gyllingnæs (1986). - (BL & EW). 15 pp.
19. Agerø i Limfjorden SV for Mors (1987). - (EW). 34 pp.
20. Stenrevet i Randers Fjord V.f. Udby (1987). - (EW). 13 pp.

Siden 1981 har vi derudover foretaget floristiske undersøgelser - med henblik på udarbejdelse af floralister med noter - på følgende øer og øgrupper, regnet fra nord:

21. Rønnerne mellem Frederikshavn og Strandby.
22. Hornfiskrøn S.f. Læsø.
23. Hornsgård Holm og Tøtten i Limfjorden NV for Nibe.
24. Arup Holm i Limfjorden ved Feggesund.
25. Friggærne i Limfjorden ved Løgstør.
26. Livø i Limfjorden.
27. Fur i Limfjorden.
28. Stenklipperne i Limfjorden ved Agerø.
29. Store Rotholm i Risgårde Bredning N.f. Hvalpsund.
30. Lille Rotholm i Risgårde Bredning N.f. Hvalpsund.
31. Lindholm i Limfjorden Ø.f. Thyholm.
32. Fuglholm i Limfjorden mellem Jegindø og Agerø.
33. Rønland i Nissum Bredning S.f. Thyborøn.

34. Jegindsø i Limfjorden Ø.f. Thyholm.
 35. Lundø mellem Skive Fjord og Lovns Bredning.
 36. Odpold i Randers Fjord SV for Uddyhøj.
 37. Venø i Limfjorden SØ for Thyholm.
 38. Hindø i Stadil Fjord.
 39. Kalø i Kalø Vig.
 40. Lilleø i Julsø S.f. Silkeborg.
 41. Bregnø i Julsø S.f. Silkeborg.
 42. Alø i Julsø S.f. Silkeborg.
 43. Sankt Thomas i Skanderborg Sø.
 44. Åbelø i Skanderborg Sø.
 45. Kalvø i Skanderborg Sø.
 46. Tunø ved Samsø.
 47. Mejlesholm i Stavns Fjord ved Samsø.
 48. Hjortholm i Stavnsfjord ved Samsø.
 49. Vorsø i Horsens Fjord.
 50. Vorsø Kalv SV for Vorsø.
 51. Endelave SV for Samsø.
 52. Mågeøerne ved Bogense.
 53. Dræt S.f. Åbelø.
 54. Drættegrund SV for Åbelø.
 55. Ejlinge SØ for Åbelø.
 56. Mejlø ved Hindsholm.
 57. Enø ved Hindsholm.
 58. Bøgø ved Hindsholm.
 59. Vejlø ved Hindsholm.
 60. Vejlø Kalv ved Hindsholm.
 61. Holmene i Odense Fjord ved Drejet.
 62. Ågholm i Odense Fjord ved Hofmansgave.
 63. Trindelen i Odense Fjord ved Hofmansgave.
 64. Leammer i Odense Fjord ved Hofmansgave.
 65. Kyholm i Odense Fjord S.f. Leammer.
 66. Svinsø i Gamborg Fjord SØ for Middelfart.
 67. Tornø i Odense Fjord.
 68. Torø i Lillebælt S.f. Assens.
 69. Vigø i Helnæs Bugt NV for Fåborg.
 70. Horsehoved i Helnæs Bugt NV for Fåborg.
 71. Illum i Helnæs Bugt NV for Fåborg.
 72. Barsø i Lillebælt NV for Als.
- NB : Når vi bringer denne liste, skyldes det, at vi meget gerne hører om alle fund af planter - såvel ældre som nyere - fra disse øer.

● : øer, for hvilke BL & EW har udarbejdet floralister med noter.

○ : øer, på hvilke BL & EW siden 1981 har foretaget målrettede floristiske undersøgelser med henblik på udarbejdelse af totalfloralister med noter om bl.a. særlige floristiske/plantesociologiske forhold, aktuelle/potentielle trusler og plejebehov.

I øvrigt henvises til afsnittet om vore hidtidige og aktuelle ø-undersøgelser.